

Gültekin AKARCA
Pratisyen Hekim
İzmir

BİLİMDE TARAF OLMAK

Bu bildiri ilk Karaburun Bilim Kongresinin son oturumunda Tülin Öngen'in yaptığı konuşmaya ek yapma ihtiyacının ürünüdür. Tülin Öngen sözü geçen konuşmasının son cümlesini “*en azından burjuvazinin organik aydınları olmayın*” diye tamamlamıştı. Bu tebliğde burjuvazinin organik aydını olmamanın koşullarını tartışılacaktır. Elbette kendisine kaynak aldığı çıkış noktası, ne bu kaynağın öncüllerinin tümünden kabulü anlamını taşır ne de bu bildiri kaynağın basit bir ötelenmesidir. Ancak “burjuvazinin organik aydını olmayın” düsturu bir tespit olarak ele alınmış ve kabul edilmiştir.

Bu bildiri, bilim ve bilim insanı üzerine söz söylemekle birlikte, bir bilim tebliği değildir. Daha çok politik bir bildiri olarak kabul edilebilir. Bilim pratiği, bilimin pratiği ve felsefenin pratiği birbirine karıştırılan ancak farklı eylemleri imler. Bu bildiri çerçevesince:

Bilim ile; gerçeğin bilgisinin yasa koyucu tarzda örgütlenmesi

Felsefe ile: teori içinde sınıf tavrı

İdeoloji ile: bir sınıfın çıkarlarını diğer sınıf ve katmanlara genellenmesi anlatılmaktadır.

Aynı zamanda;

Bilim pratiği ile bilimsel bilginin üretim ve örgütlenme süreci;

Bilimin pratiği ile bilimin gerçekliğe müdahalesi

Felsefe pratiği ile yan tutma, taraf olma anlatılmaktadır.

Bu temel kavramlar ekseninde bilim alanına dair yürütülen tartışmalarda sınıfsal olanla, olmayanın ayrıştırılmasına çalışılmıştır. Bilimle, bilimin pratiği arasındaki ayrım bu ayrıştırmanın ana eksenini oluşturur. Bilim sınıf dışı alana ait bir kavram iken, bilimin pratiği sınıflı bir toplumda sınıfsal yapıdadır. Kendisine konu aldığı nesnesi gereği toplum/tarih bilimi, bilim pratiği ve bilimin pratiğinin süperpoze olduğu bir bilimsel üretim alanıdır. Bu nedenle bir toplum/tarih bilimci öncelikle taraf olmalıdır. Bu felsefi/politik tavır onun nesnesi ile kurduğu ilişkinin temel belirleyicidir.

Anlatılan eksende “burjuvazinin organik aydını olmayın” çağrısı, “burjuvazinin aydını olmayın” çağrısı halinde genelleştirilmelidir. Bu aslında bir niyet bildirimidir değil, bilim insanı için bir zorunluluktur. Bilim insanı burjuvazi ve işçi sınıfı halinde bölünmüş bir toplumda taraf tutmak zorundadır. Bu hem praksis anlamında felsefi bir tutum aynı zamanda bilim pratiğidir. Marx'ın tarihsel materyalizmi hem bilimsel bir buluş hem de işçi sınıfının eylem kılavuzu olarak sunmasının ardındaki neden de budur.

Anahtar Kelimeler: *organik aydın, sınıf tavrı, bilim ve felsefe, bilim ve ideoloji, bilimde taraf olmak*